

Rasspecifik avelsstrategi RAS för

Grosser münsterländer

**”Både uppfödare och hanhundsägare bör sätta sig in i den avelstrategi som gäller för rasen”
Källa: SKK**

Inledning

Bakgrund Rasspecifik Avelsstrategi

På Svenska Kennelklubbens Kennelfullmäktige 2001 fattades beslut om att det för varje hundras ska finnas en specifik avelsstrategi. Uppdraget att utforma dessa lades på specialklubbarna, som i sin tur i huvudsak delegerar ut arbetet på rasklubbarna, även om samordningsansvaret kvarstår hos specialklubben.

Vad är en rasspecifik strategi – behövs den?

En rasspecifik avelsstrategi (RAS) är en handlingsplan för aveln inom en specifik ras. SKKs Avelspolicy anger målen, strategin beskriver vägen dit.

RAS vems ansvar?

Ansvar för rasens framtid ligger alltid ytterst hos den enskilda uppfödaren och ägaren till avelshunden. För att fatta relevanta beslut behöver den enskilda ägaren både allmänna kunskaper om avel och fakta kring den egna tiken samt den tilltänkta avelshunden, vad gäller egenskaper, mentalitet och nedärvbar sjukdomshistorik. Allt för att målen i den planerade kullen ska ligga så nära den avelsstrategi som finns för rasen och de personliga avelsmålen.

Generellt om rasen

Rasens historia, bakgrund och utveckling

Grosser münsterländers hemland är Tyskland och dess rasklubb bildades år 1919 på ett möte i Münsterland, Westfalen i nordvästra Tyskland. Först 1922 antogs namnet Der Grosser Münsterländer (GM) och samtidigt upprättades den första stamboken då totalt 83 hundar registrerades.

Fram till år 1909 ingick den svart-vita varianter i rasen långhårig vorsteh då det fastslogs att de svart-vita valparna inte skulle registreras inom klubben. Det medförde att de som föddes med "fel" färg gavs bort till folk som ansåg att deras jaktliga egenskaper var de samma som sina föräldrars. Detta ledde till att ägare och intressenter av de svart-vita sedermera bildade sin egen rasklubb.

Under 1930-talet företogs en del raskorsningar med långhårig vorsteh för att bredda avelsbasen. Efter andra världskriget innebar ett stort avbrott i aveln och efter krigsslutet fanns endast sex kennlar kvar, men rasen hämtade sig på grund av rasens idoga intressenter. År 1973 initierades åter en breddning av avelsbasen med långhårig vorsteh.

Till Sverige kom i början av 1970-talet de första grosser münsterländer, men kom inte att lämna några spår i aveln. 1986 tog en man vid namn Rickard König in fyra hundar och han registrerade den första svenska kenneln för GM, Kennel Keunbur's. Mannen hade även långhårig vorsteh med från Tyskland.

Därefter har ytterligare 14 kennlar registrerats i Sverige, men endast hälften av dessa har bedrivit avel på rasen, i mer eller mindre skala. Cirka en till två kullar per år har registrerats.

Övergripande avelsmål för rasen

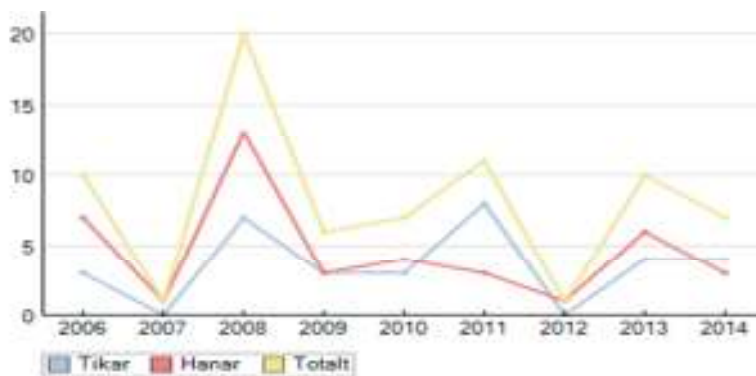
Vår ras är numerärt liten i Sverige (se nedan registreringsstatistik) och en del import av hundar från Tyskland, England, Norge och även Danmark. Ett stort ansvar vilar på de individuella uppfödarna att tillsammans med klubbens avelsrådgivare inhämta kunskap om importhundars hälsa, jakttegenskaper och genetiska bakgrund. Ett utvecklat samarbete med andra ras- specialklubbar tillför här värdefull kunskap. Ärftlig variation är en särskilt viktig förutsättning för rasernas möjlighet att fortleva och uppfödarnas möjligheter att bedriva sund avel. Därför skall aveln vara målinriktad, långsiktig och hållbar. Med hållbar menas att den inte Reviderad februari 2015

leder till brister avseende hälsa, mentalitet eller funktion eller tömmer rasen på genetisk variation. Det stora inslaget av importhundar framgår av kurvorna för "avelsstruktur barnbarn" (som finns att läsa på SKK avelsdata). Den numera mycket låga graden av inavel kan bland annat tillskrivas detta arbete med import av avelsdjur. Svenska Vorstehklubben (SVK) ansvarar, i samarbete med Svenska Kennelklubben (SKK), för utveckling av rasen grosser münsterländer i Sverige. Avel och uppfödning skall ske i överensstämmelse med djurskyddslagstiftningen och Svenska Kennelklubbens grundregler och till hjälp finns ett rasset specifikt hälsoprogram som utarbetats.

Rasens population

Populationsstorlek, registreringssiffror

Antal reg/år	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tikar (varav importer)	3	-	7	3	3	8 (1)	-	4 (3)	4
Hanar (varav importer)	7	(1)	13 (2)	3	4	3	(1)	6 (0)	3 (1)
Totalt	10	(1)	20 (2)	6	7	11 (1)	(1)	10 /3)	7 (1)

Källa SKK avelsdata

Import av material från andra länder, antal importer redovisas inom () vid registreringssiffrorna

Genomsnittlig kullstorlek

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kullstorlek	10	0	18	6	7	10	0	7	6
Antal kullar	1	0	2	1	1	1	0	1	1

Källa SKK avelsdata

Rasen har hög reproduktionsförmåga mätt i antalet valpar per kull, vilket för åren 2006 – 2014 i genomsnitt var 8 valpar per kull.

Inavelstrend

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Inavelsgrad	0 %	0 %	0,3 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

Källa SKK avelsdata

Rasens genetiska variation är mycket viktig att bibehålla. En hög inavelsgrad innebär en dubbling av gener (ökad homozygoti). Dubbling av gener medför att gener förloras. Även gener med negativ verkan dubblas, därför är genetisk variation nödvändig. Därigenom skapas förutsättningar för att bibehålla rasens goda hälsa och funktion och skapar förutsättning för att vidareutveckla dess funktionalitet.

Reviderad februari 2015

Målsättning

Att öka informationen av vikten av utvärdering av varje kull.

Strategi

Publicera blankett för utvärdering av valpkull på hemsidan. Fortsätta sprida information om vikten av att bibehålla den låga inavelsgraden i rasen.

Hälsa

Allmänna rekommendationer

Sjuka hundar eller hundar som ger avkomma med sjukdom där trolig ärftlig bakgrund finns, skall inte användas i avel.

För att nå framsteg i avelsarbetet gäller att inte ha för många egenskaper att ta hänsyn till, det är viktigt att de för individen allvarliga sjukdomarna/defekterna prioriteras.

För att komma till rätta med de sjukdomar som förekommer inom rasen och där ärftlighet kan misstänkas, behövs information från uppfödare och hundägare.

Höftledsdysplasi, HD och armbågsledsdysplasi ED

Arvsgången för HD och ED är komplex där både arv, med många gener samverkar (polygen), och miljö är bidragande orsaker till sjukdomens utveckling.

Födelseår	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Antal födda	10	-	18	6	7	10	-	7
Antal röntgade	7	-	15	3	3	4	1	4
Antal med HD, C	3	-	3	-	-	-	-	-
Antal med HD, D	-	-	-	-	-	-	-	-
Antal med HD, E	-	-	-	-	-	-	-	-
Andel med HD C-E (%)	42,9	-	20	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Källa SKK avelsdata 31/1 2015

Målsättning - HD & ED

HD ingår i dagsläget i SKK:s hälsoprogram på nivå 2 men en förhoppning om att så snart SKK medger kunna få övergå till HD index.

ED Förekommer i låg frekvens samtidigt som väldigt få individer röntgas.

Strategi - HD & ED

HD Verka för att få minst 50% % röntgad avkomma. **ED** Eftersträva att fler individer röntgas. Genom direktinformation till uppfödarna samt via hemsidan och i Svensk Vorsteh och att i avelsarbetet undvika parningskombination som utifrån tillgänglig information ökar risken för allvarlig sjukdom/funktionshinder hos avkomman.

Arvbara sjukdomar

Epilepsi, autoimmuna sjukdomar och tumörer förekommer men i låg frekvens.

Bettfel och kryptochism förekommer i rasen men i så låg frekvens att det endast hålls under uppsikt. De är inte föremål för några speciella avelsmässiga åtgärder

Målsättning- arvbara sjukdomar

Förekomsten bevakas och då det handlar om allvarliga sjukdomar så skall det eftersträvas att hålla sjukdomsfrekvensen låg.

Strategi - arvbara sjukdomar Främst genom direktinformation till uppfödarna samt via hemsidan och i Svensk Vorsteh och att i avelsarbetet undvika parningskombination som utifrån tillgänglig information ökar risken för allvarlig sjukdom/funktionshinder hos avkomman.

Reviderad februari 2015

Jaktegenskaper

Nulägesbeskrivning

Rasen har goda jaktegenskaper. Under åren 2006-2014 registrerades 80 grosser münsterländer (inklusive importer), av dessa blev det 119 jaktprovsstarter där 40 ledde pris, varav 3 till 1:a pris, 32 till 2:a pris och 5 till 3:e pris.

För fullbruksprov är det 1 start som inte ledde till pris.

För viltspårprov 22 starter fördelade på 8 i anlagsklass varav 8 är godkända, och 14 i ökl varav 11 till 1:a pris, 2 till 2:a pris och 1 till 3:e pris.

Målsättning- jaktegenskaper

Verka för att öka antalet provad avkomma i framförallt ukl. Inför parning bör båda föräldrarna uppvisa egenskapsvärden som är lika bra som, eller bättre än, medelvärdet för rasen och för könet avseende minst fyra av egenskaperna: fart, vidd, reviering, följsamhet och vattenpassion. Samt att fortsätta bevara apportioneringslust, spårförmåga, vattenpassion och rovdjurskärpa. Verka för att försöka förbättra egenskapsiffrorna till optimala 4.

Strategi-jaktegenskaper

Genom fortsatt uppföljning av egenskaperna fart, vidd, reviering, följsamhet och vattenpassion i samarbete med SVK:s jaktprovsdomarkommitté och Lathundsgrupp.

Mentalitet

Sedan 2007 har SVK inte haft någon mentalbeskrivning, dock har SVK under 2014 anslutit sig till SKK:s officiella mentalbeskrivning Beteende- och personlighetsbeskrivning hund, BPH. Utvärdering kommer att ske efter två år.

Målsättning-mentalitet

Vi behöver få många hundar beskrivna, gärna fler ur samma kull eller ännu hellre hela kullar för att kunna kartlägga hur rasens mentalitet ser ut och därmed kunna använda det i avelsarbetet.

Strategi – mentalitet

Vi ska verka för att hundar ska bli beskrivna genom fortsatt information. Om fler hundar blir officiellt beskrivna i SKK:s officiella mentalbeskrivning BPH, Beteende- och personlighetsbeskrivning hund, så kan arvbarhetsbeskattningen öka enligt SKK:s forskare. BPH innehåller fler registreringar än tidigare mentalbeskrivningar när det gäller bl.a. sociala och aggressiva beteenden.

Exteriör

Generellt uppfyller hundarna gällande rasstandard. Rasen har ännu inte varit aktuell för exteriörbeskrivning.

Målsättning-exteriör

Verka för att exteriörbeskrivning påbörjas under 2015 och att databehandla resultaten.

Strategi-exteriör

Verka för en god exteriör utifrån funktion och att i avelsarbetet undvika parningskombination som utifrån tillgänglig information ökar risken för allvarlig sjukdom/funktionshinder hos avkomman.

Summering

Generellt sett är rasen sund och frisk med goda jaktegenskaper, en funktionell exteriör och god mentalitet. Det är av största vikt att bevara och utveckla ytterligare de goda egenskaperna.

Övrigt

Förankring i klubben har skett genom;

- Rasenkäter under åren 2003, 2012 och 2013
- Löpande information inför RAS revideringen på SVK:s hemsida
- Information i SVK:s tidning Svensk Vorsteh inför RAS revideringen
- Revideringsförslag inför avelskonferensen våren 2014 per mail till uppfödarna samt på SVK:s hemsida
- Enkät per mail och på hemsidan rörande revideringsförslaget inför Avelskonferensen
- Avelskonferens i juni 2014 i två dagar, varav en dag avsatt för genomgång av RAS med 86 deltagande medlemmar
- Förnyat revideringsförslag efter Avelskonferensen per mail till uppfödarna och på SVK:s hemsida i 7 månader med uppmaning att komma in med synpunkter på förslaget
- Personligt möte för SVK:s avelskommitté februari 2015 där RAS slutligen fastställdes

Källhänvisningar

- Statistik från Agria Breed profile
- Svensk Vorsteh klubben (SVK) rasenkäter
- Svensk Vorsteh klubben (SVK) Jaktprovsstatistik
- Svenska Kennel klubben (SKK) avelsdata
- Uppfödarenkäter
- Medlemsmöte/avelskonferens
- Exteriördomare inom SVK